

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลทั่วไป

สินค้าหลัก ชา

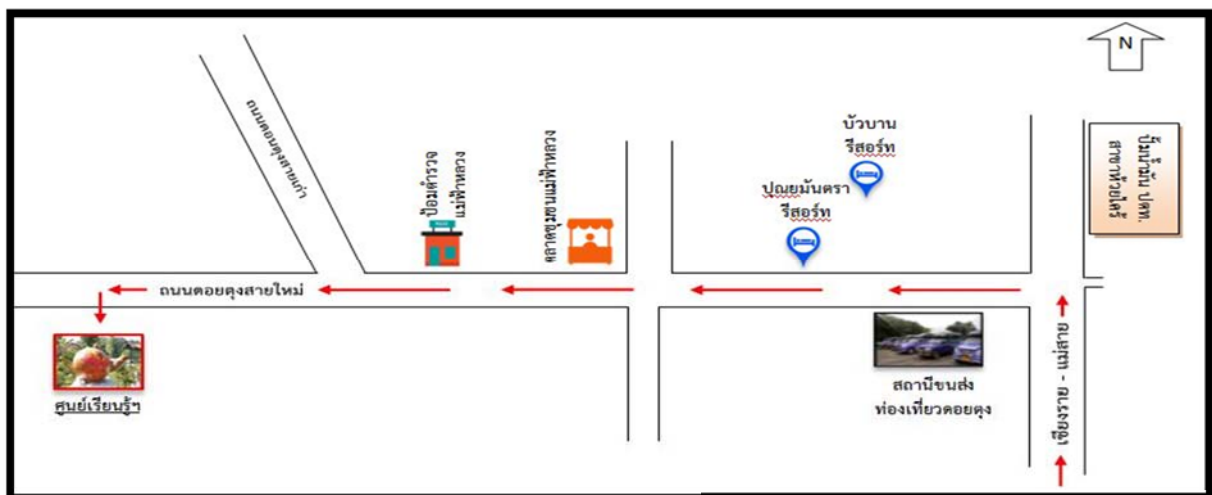
ขนาดพื้นที่ ๒๑,๓๗๙ ไร่

เกษตรกรเป้าหมาย ๓๐ ราย

สถานที่ตั้ง บ้านห้วยน้ำขุ่น หมู่ที่ ๑๗ ตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

พิกัด Latitude : ๒๐.๒๖๖๕๒๔ Longitude : ๙๙.๘๓๓๓๘๔ X : ๕๘๗๐๓๑.๐๐๗ Y : ๒๒๔๑๑๙๔.๕๕

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ เริ่มจากสถานีขนส่งท่องเที่ยวดอยตุง ถึง ศูนย์เรียนรู้ฯ
ระยะทางประมาณ ๒.๘๐ กิโลเมตร

ประวัติความเป็นมา

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ นายสุนันต์ทา แซ่บู๊

อายุ ๕๘ ปี

เลขบัตรประจำตัวประชาชน ๓ ๗๗๐๒ ๐๐๓๒๐ ๓๖ ๘

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๑๐๙/๒ บ้านห้วยน้ำขุ่น หมู่ที่ ๑๗

ตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

เบอร์โทรศัพท์ ๐๘-๖๙๑๑-๒๕๘๙

เดิมนายสุนันต์หา แซ่บู๊ ได้เดินทางไป ณ ประเทศไต้หวัน เพื่อทำงานหาประสบการณ์แสวงหาความรู้ จนได้โอกาสเก็บหอมรอมริบหาต้นทุนในการประกอบอาชีพ

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงได้ตัดสินใจเดินทางกลับมา ยังทางเหนือของประเทศไทยนั่นก็คือ จังหวัดเชียงราย พบว่าในพื้นที่ที่ได้อยู่อาศัยอยู่ในขณะนั้นเกษตรกร ในพื้นที่ส่วนใหญ่ทำการเพาะปลูกไม้ผลไม้นิยม โดยเน้น ปลูกชาอู่หลงก้านอ่อน เบอร์ ๑๒ และเบอร์ ๑๗ ซึ่งมีอายุ มากกว่า ๓๐ - ๔๐ ปี ผลผลิตยอดชาที่มีปริมาณน้อย เน้นส่งผลผลิตให้กับโรงงานชาในพื้นที่ จึงได้มีความคิด ริเริ่มตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกชาในรูปกลุ่มสหกรณ์ และระดมทุน จนได้เกิดการจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจ

ชุมชน จำนวนหลายกลุ่มเป็นผลสำเร็จ มีการหาช่องทางการตลาดด้วยตนเอง ซึ่งตลาดที่รับซื้อผลิตภัณฑ์ชา มีทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผลผลิตชาที่เก็บยังขาดคุณภาพ เก็บได้ปริมาณน้อย ต้นชามีอายุมาก ขาดการบำรุงรักษา ต้นทุนการผลิตสูง ราคารับซื้อชา (สด) ตกต่ำ ขาดการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ต้องการให้มีศูนย์เรียนรู้ ด้านการเกษตรในพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรที่ประสบความสำเร็จจากการปฏิบัติจริง ในพื้นที่ และเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าว สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงราย และสำนักงานเกษตรอำเภอ แม่ฟ้าหลวง จึงได้พิจารณาคัดเลือกเกษตรกรผู้ปลูกชาที่มีความรู้ และสามารถเป็นต้นแบบในการปฏิบัติ ทางการเกษตรเรื่องชา โดยจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงรายขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ศูนย์ฯ เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานตามระบบส่งเสริม การเกษตร โดยเกษตรกรต้นแบบเป็นผู้บริหารจัดการศูนย์ฯ เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาการเกษตรของชุมชน โดยใช้องค์ความรู้ที่เหมาะสมกับพื้นที่รวมทั้งเป็นจุดใช้เชื่อมโยงกับหน่วยงานของรัฐ และเป็นที่พบปะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเกษตรกรในชุมชน

สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงราย และสำนักงานเกษตรอำเภอแม่ฟ้าหลวง ได้มีการส่งเสริมอาชีพ การปลูกชาในพื้นที่ จึงได้จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร หรือเรียนอีกชื่อสั้นๆ ว่า ศพก. เพื่อเป็นสถานที่ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องชาจากเกษตรกรผู้รู้ในชุมชนสู่เกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง จนได้มีการประสานงานในการสนับสนุนงบประมาณต่างๆ เช่น การจัดสร้างศาลาเรียนรู้จากกองสลาก กินแบ่งรัฐบาล การจัดตั้งโรงงานผลิตชา จากสำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงรายขึ้น

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้นมา ได้มีความคิดริเริ่มที่จะผลิตชาอินทรีย์ เพราะสินค้าอินทรีย์เป็นที่ต้องการ ของตลาด ณ เวลานั้น รวมถึงผู้บริโภคเองก็หันมาใส่ใจสุขภาพมากยิ่งขึ้น

แรงจูงในการผลิตชาอินทรีย์

พื้นที่อำเภอแม่ฟ้าหลวงถือเป็นแหล่งผลิตชาที่สำคัญของประเทศ เกษตรกรผู้ผลิตชาหลายราย เน้นเพิ่มปริมาณผลผลิต โดยหันไปใช้ปุ๋ยเคมี ทำให้ประสบปัญหาต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น แต่ยังมีเกษตรกรบางกลุ่ม เช่น กลุ่มสหกรณ์สวนชาดอยตุง DOI TUNG TOP TEA ที่ยังคงรักษากรรมวิธีการผลิตชาแบบอินทรีย์

โดยเน้นที่คุณภาพของผลผลิตควบคู่ไปกับการเพิ่มปริมาณผลผลิต รวมทั้งมีตลาดทั้งใน และต่างประเทศที่กว้างกว่าแบบใช้สารเคมี อีกทั้ง เกิดเป็นผลดีต่อตัวผู้ผลิต และผู้บริโภคในด้านสุขภาพ ความปลอดภัยอีกด้วย

การขยายพันธุ์ชา

ปัจจุบันการขยายพันธุ์ชาของไทยนิยมขยายพันธุ์ 2 วิธี คือ การเพาะเมล็ด และการปักชำ

1. การขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด (Seed Propagation)

เป็นวิธีที่นิยมใช้กับชาสายพันธุ์อัสสัม ผลชาที่นำมาเพาะต้องเป็นผลชาที่แก่จัด โดยสังเกตจากเปลือกของผลชาจะเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีน้ำตาล

ขั้นตอนการเพาะเมล็ดชา

1. เก็บผลชาที่แก่จัดจากต้นชา
2. นำผลชาไปผึ่งให้แห้งในที่ร่ม เปลือกของผลจะแตกออกในระยะเวลา 1-2 วัน
3. คัดแยกเมล็ดออกจากเปลือก นำเมล็ดชาไปแช่น้ำทิ้งไว้ประมาณ 1 วัน เมล็ดชาที่สมบูรณ์จะจมน้ำ
4. นำเมล็ดชาที่สมบูรณ์มาเพาะในถุงพลาสติกสีดำ ขนาด 6x8 นิ้ว ใส่ดินผสมในถุง วางเมล็ดโดยคว่ำตาเมล็ดลงตรงกลางถุง กลบเมล็ดด้วยทราย หนาประมาณ 1 นิ้ว รดน้ำให้ชุ่มอย่างสม่ำเสมอในระหว่างเพาะเมล็ด
5. เมื่อเมล็ดงอก และต้นชามีอายุประมาณ 8-12 เดือน ต้นชาจะแข็งแรงเต็มที่ มีรากแก้วที่สมบูรณ์ สามารถนำต้นชาออกปลูกลงแปลงได้

2. การขยายพันธุ์ชาโดยการปักชำ (Leaf-Bud Cutting)

เป็นวิธีการขยายพันธุ์ที่ให้ลักษณะตรงตามสายพันธุ์เดิม นิยมใช้กับการขยายพันธุ์ชาจีน เช่น ชาพันธุ์อู่หลงเบอร์ 12 อู่หลงเบอร์ 17 เป็นต้น

ขั้นตอนการปักชำ

1. คัดเลือกต้นพันธุ์ที่แข็งแรง ไม่พบการทำลายของโรคและแมลง เลือกกิ่งที่สมบูรณ์ อายุของกิ่งไม้แก่หรืออ่อนจนเกินไป สังเกตจากสีของกิ่งควรมีสีน้ำตาลแกมเขียว
2. ตัดกิ่งชำให้มี 1 ใบ 1 ข้อ แล้วจุ่มในฮอร์โมนเร่งราก เช่น IBA ความเข้มข้น 1,500 ppm เพื่อช่วยกระตุ้นและเพิ่มอัตราการออกรากของกิ่งปักชำให้สม่ำเสมอและเร็วขึ้น
3. นำกิ่งพันธุ์ที่เตรียมไว้ปักชำในถุงพลาสติก วัสดุที่ใช้เพาะควรมีค่าความเป็นกรดต่างไม่เกิน 5.5 และมีอินทรีย์วัตถุต่ำ การปักชำให้ปักกิ่งส่วนโคนเฉียงทำมุม 45 องศากับพื้นดิน จัดใบให้หันไปทิศทางเดียวกัน แล้วใช้ถุงพลาสติกใสคลุมทำเป็นอุโมงค์เพื่อลดการสูญเสียน้ำจากใบ และช่วยเพิ่มความชื้นสัมพัทธ์
3. การให้น้ำควรให้ 2 วันต่อครั้ง หลังปักชำประมาณ 3-4 เดือน ให้นำถุงพลาสติกคลุมแปลงออก อนุบาลต้นกล้าต่อไปจนต้นสูงประมาณ 15-30 เซนติเมตร จึงสามารถย้ายปลูกลงแปลงได้ โดยช่วงก่อนย้ายลงปลูกประมาณ 2 สัปดาห์ ควรตัดยอดเพื่อกระตุ้นให้ต้นแตกกิ่งก้าน

การปลูกและดูแลรักษา

1. การเตรียมดิน

ควรทำการไถพลิกหน้าดินและไถพรวนเพื่อปรับโครงสร้างดิน และกำจัดวัชพืช อย่างน้อย 2 ครั้ง ก่อนปลูก ถ้าปลูกในพื้นที่ลาดชัน ตั้งแต่ 45 องศาขึ้นไป ต้องวางแผนปลูกแบบขั้นบันได เพื่อลดการพังทลายของหน้าดิน และให้ความกว้างของขั้นบันได อย่างน้อย 1 เมตร

2. การเตรียมหลุมและระยะปลูก

การเตรียมหลุมและระยะปลูกชาจีน หลุมปลูกชาจีนควรขุดหลุมขนาด (กว้าง x ยาว x ลึก) ประมาณ 25x25x50 เซนติเมตร มีระยะปลูกระหว่างต้นประมาณ 30-60 เซนติเมตร ระหว่างแถว 1.25-1.5 เซนติเมตร ไร่ละประมาณ 1,700-4,200 ต้น

การเตรียมหลุมและระยะปลูกชาวอัสสัม หลุมปลูกชาวอัสสัม ควรขุดหลุมขนาด (กว้าง x ยาว x ลึก) ประมาณ 50x50x50 เซนติเมตรหรือ 50x50x75 เซนติเมตร โดยมีระยะปลูกระหว่างต้นประมาณ 50-75 เซนติเมตร ระยะระหว่างแถว 1.25-1.5 ไร่ละ 1,400-2,500 ต้น ต้นพันธุ์ที่ได้จากการปักชำควรปลูกระยะถี่ เพราะมีทรงพุ่มเตี้ยและการเจริญเติบโตช้ากว่าต้นพันธุ์ที่ได้จากการเพาะเมล็ด ในทางตรงกันข้ามต้นพันธุ์ที่ได้จากการเพาะเมล็ด ควรปลูกในระยะห่างเพราะทรงพุ่มมีขนาดใหญ่ เจริญเติบโตเร็ว สามารถแทงรากลงไปได้ ลึกและรวดเร็ว

3. การปลูก

ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกชา คือ ช่วงต้นฤดูฝน ประมาณเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน ซึ่งเป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นเพียงพอ ก่อนปลูกให้รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา 1-2 กิโลกรัมต่อหลุม คลุกเคล้าปุ๋ยกับดินให้เข้ากัน นำต้นชาลงปลูกให้ลึกเท่ากับระดับดินของถุงเพาะชำเดิม กลบดินให้แน่น ภายหลังการปลูกเสร็จแล้วให้รดน้ำทันที และรักษาความชื้นด้วยการคลุมดิน วัสดุที่เหมาะสมใช้คลุมดิน ได้แก่ ฟางข้าว หญ้าแห้ง เป็นต้น

4. การให้น้ำ

ชาเป็นพืชที่ต้องการความชื้นสูง และสม่ำเสมอตลอดทั้งปีเพื่อให้มีการแตกยอด อย่างไรก็ตามสวนชาของไทยส่วนใหญ่ยังอาศัยน้ำฝนตามธรรมชาติเป็นแหล่งสำคัญ ทำให้สวนชาที่มีผลผลิตมากน้อยแตกต่างกันไปตามปริมาณน้ำฝนในแต่ละปี ปัจจุบันในสวนชาที่ทันสมัยนิยมให้น้ำแบบพ่นฝอย (Sprinkle Irrigation) ควบคู่ไปกับการอาศัยน้ำฝนตามธรรมชาติ โดยให้น้ำแบบพ่นฝอยสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศและปริมาณน้ำฝน

5. การให้ปุ๋ย

ปุ๋ยที่ใช้มี 2 ชนิด คือ

1. ปุ๋ยหมัก (ปุ๋ยอินทรีย์) ได้จากการเลี้ยงไก่พื้นเมือง/ไก่กระดุกดำ
2. ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ

ต้นชามีความต้องการปริมาณปุ๋ยและชนิดของปุ๋ยแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับชนิดและลักษณะของดินในแต่ละพื้นที่ วิธีการใส่ปุ๋ยโดยมากทำกัน 2 วิธีคือ การใส่ปุ๋ยทางดิน และทางใบ

การใส่ปุ๋ยทางดินสำหรับชาปลูกใหม่ ใส่ปุ๋ยโดยการโรยรอบโคนต้น แล้วพรวนกลบ สำหรับต้นชาที่มีอายุมาก ให้โรยตามแนวยาวของแถวชา ห่างจากโคนต้นประมาณ 1 ฟุต แล้วพรวนกลบ การใส่ปุ๋ยทางดิน ควรแบ่งใส่ปีละ 3 ครั้ง คือ ประมาณเดือนเมษายน สิงหาคม และพฤศจิกายน

การใส่ปุ๋ยทางใบเหมาะสำหรับต้นชาที่เริ่มผลิบา หรือแตกยอดใหม่ครั้งแรก

6. การกำจัดวัชพืช

วัชพืชเป็นเรื่องสำคัญของสวนชา วิธีการกำจัดวัชพืชที่ใช้กันมากคือการกำจัดวัชพืชด้วยวิธีเขตกรรม วิธีเขตกรรมนี้มีความปลอดภัยและไม่ทำให้เกิดปัญหาสารเคมีตกค้างในสวนชา โดยการไถครรไกรตัดหญ้า มีด เสียม หรือจอบช่วยในการกำจัดวัชพืช การพรวนดินควรพรวนดินในระดับตื้นๆ เพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนต่อระบบราก นอกจากนี้สามารถกำจัดวัชพืชโดยการคลุมดิน การคลุมดินจะช่วยชะลอการเจริญเติบโตของวัชพืชได้

7. การตัดแต่งกิ่ง

การตัดแต่งกิ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อแต่งทรงพุ่มให้สะดวกและง่ายต่อการเก็บเกี่ยวยอดชาพร้อมทั้งกระตุ้นให้เกิดการแตกยอดใหม่ ช่วยสร้างรูปทรงของต้นชา ทำให้ต้นชามีการเจริญทางกิ่งและใบอย่างต่อเนื่อง และช่วยลดการเกิดโรคหรือการระบาดของโรคและแมลงศัตรู การตัดแต่งกิ่งของสวนชาจะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การตัดแต่งกิ่งเล็ก และการตัดแต่งกิ่งใหญ่ การตัดแต่งกิ่งเล็กจะทำทุกครั้งที่เก็บเกี่ยวยอดใบชา ซึ่ง 1 ปี จะมีการตัดแต่งกิ่งเล็กประมาณ 5-6 ครั้ง ตามความถี่ของการเก็บเกี่ยวใบชา ส่วนการตัดแต่งกิ่งใหญ่จะทำปีละ 1 ครั้ง ในช่วงปลายปีของทุกปี ซึ่งเป็นช่วงที่อากาศหนาว ใบชาพักตัว อย่างไรก็ตามการตัดแต่งกิ่งของสวนชาแต่ละที่อาจมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของต้นชา และการจัดการสวนชาของเจ้าของสวน การตัดแต่งกิ่งสามารถทำได้โดยใช้อุปกรณ์อย่างง่าย เช่น มีด กรรไกร หรือใช้เครื่องตัดแต่งกิ่ง (Pruning machine) ซึ่งเหมาะสำหรับสวนชาขนาดใหญ่

การเก็บชา

เมื่อต้นชามีอายุได้ประมาณ 3-4 ปี จะเริ่มให้ผลผลิตและสามารถเก็บเกี่ยวยอดใบชาเพื่อส่งเข้าโรงงานได้ การเก็บเกี่ยวยอดชาทำได้ 2 วิธีคือ การเก็บเกี่ยวยอดชาด้วยมือ (hand plucking) และการเก็บเกี่ยวด้วยเครื่อง (mechanical plucking)

การเก็บยอดชาด้วยมือ เป็นวิธีที่ให้ผลผลิตยอดชาสดที่มีคุณภาพดีที่สุด ลักษณะที่เหมาะสมต่อการเก็บเกี่ยว คือ ยอดชาที่มี 1 ยอดที่ยังไม่คลี่กับใบที่ต่ำลงมา 2 ใบ การเก็บยอดชาในลักษณะ 1 ยอด 2 ใบนี้ถือได้ว่าเป็นยอดใบชาที่มีคุณภาพที่สุด เหมาะสมต่อการนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ชาใบแห้ง

การเก็บเกี่ยวด้วยเครื่อง เป็นวิธีที่ประหยัดเวลา สะดวก และรวดเร็ว อย่างไรก็ตามยอดชาที่เก็บจะไม่มีคุณภาพเหมือนกับการเก็บด้วยมือ

ภายหลังการเก็บยอดใบชาประมาณ 45-50 วัน ต้นชาจะมีการสร้างยอดใหม่ขึ้นมาและสามารถเก็บยอดใบชาได้อีกครั้ง โดยในแต่ละปีจะสามารถเก็บยอดใบชาได้ประมาณ 5-6 ครั้ง ขึ้นกับความอุดมสมบูรณ์ของต้นชาและการจัดการสวนชาแต่ละที่

ข้อควรระวัง ในการเก็บยอดชาให้ได้คุณภาพดีต้องไม่ให้ใบชาอัดแน่นในตะกร้าหรือกระสอบผ้าที่ใช้ใส่ใบชา เพราะจะทำให้ยอดชาช้ำและคุณภาพใบชาลดลง เนื่องจากความร้อนที่เกิดขึ้นจากกระบวนการหายใจของใบชา เมื่อเก็บเกี่ยวยอดชาแล้วควรรีบนำส่งโรงงานผลิตให้เร็วที่สุด

การเก็บชาตามมาตรฐานโรงงาน

1. ชาที่เก็บต้องไม่ใช่สารเคมี (ยาฆ่าหญ้า ฯลฯ) หากฝ่าฝืนจะมีบทลงโทษขั้นรุนแรง
2. ชาที่เก็บต้องไม่เปียกน้ำ หากเก็บมาทางโรงงานจะไม่รับ ให้สมาชิกผึ่งให้แห้งก่อนส่ง
3. ต้องไม่เก็บชาในวันที่มีฝนตก หากเก็บวันฝนตกทางโรงงานจะไม่รับ
4. ชาที่เก็บต้องไม่เก็บยาวเกินกว่าที่โรงงานต้องการ เช่น
  - ทำชาเม็ต ต้องเก็บ 2 ใบ 1 ยอด
  - ทำชาเส้นต้องไม่เกิน 3 ใบ 1 ยอดหากเก็บยาวเกินยาวที่กำหนดทางโรงงานจะไม่รับ
5. ชาที่เก็บต้องนำมาส่งทั้งหมด ก่อนเวลา 15.00 น. หากเลยเวลาทางโรงงานจะไม่รับ

ขั้นตอนการผลิต

1. ขั้นตอนการตากใบชา

2. ขั้นตอนนำชามาใส่กระด้ง

3. ขั้นตอนการผึ่งชาในกระด้ง

4. ขั้นตอนทำการเขย่าหรือร้อนใบชาเป็นระยะทำให้ชาเริ่มมีกลิ่นหอม

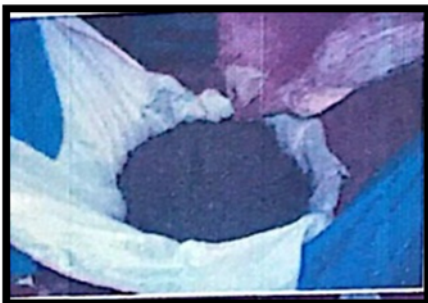
5. ขั้นตอนการนำใบชาเข้าเครื่องกระตุ้นกลั่นใบชา

6. ขั้นตอนการคั่วชาทำให้ใบชาอ่อนนุ่มขึ้น เพื่อให้ง่ายต่อการนวด

7. ขั้นตอนนำชาใส่ผ้าสำหรับใส่ชาผ้านั้นต้องเป็นผ้าที่มีใยแข็งแรงไม่ขาดง่าย

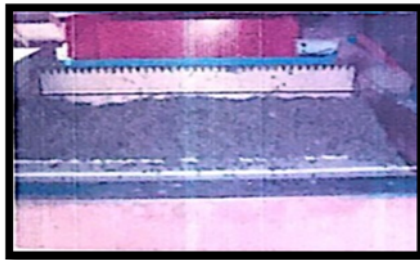
8. ขั้นตอนขึ้นใบชาให้เป็นลูก

9. ขั้นตอนนำมานวดจะทำให้ชาเป็นเมล็ด

10. ขั้นตอนสุดท้ายคือการอบแห้งเพื่อจะนำไปคั่วบรรจุ

1. ใช้น้ำร้อนลวกกาน้ำชาก่อนแล้วใส่ใบชาลงในกาประมาณ 1/4 ของกา

2. เติมน้ำร้อนในกา แช่ไว้ประมาณ 3-5 นาที จากนั้นรินน้ำชาออกทิ้ง ให้หมด แล้วจึงเติมน้ำร้อน แล้วแช่ทิ้งไว้ประมาณ 1-3 นาที จึงรินดื่ม

3. ใบชาแต่ละกา สามารถชงได้ 4-5 ครั้ง

4. อุปกรณ์ทุกชิ้น ควรล้างด้วยน้ำร้อนก่อนชง

ตลาดในประเทศ เช่น โครงการหลวงดอยตุง หรือผู้ที่สนใจทั่วไปในการดื่มชา สามารถสั่งซื้อ online และมีการจัดส่งสินค้าทางไปรษณีย์

ตลาดต่างประเทศ เช่น จีน เยอรมัน ไต้หวัน ฝรั่งเศส เป็นต้น

ส่ง ชื่อทางการโทรศัพท์ หรือ Fax.

ร้านสวนชาดอยตุง

109 หมู่ 17 ต.แม่ฟ้าหลวง อ.แม่ฟ้าหลวง
จ.เชียงราย 57240 โทร./แฟกซ์ 053 - 763349
มือถือ 086 - 9112589

ธนาคารกรุงเทพจำกัด สาขาแม่สาย
ชื่อบัญชี คุณสุนันต์ทา แซ่บู๊

088-0597979

ซื้อชาจากสวนชาดอยตุงของแท้ต้องมาซื้อที่ร้าน
สวนชาดอยตุงเท่านั้นหรือสั่งซื้อตามเบอร์โทรศัพท์

หมายเหตุ : กรุณาอย่าซื้อชาที่แอบอ้างเป็นของ
สวนชาดอยตุงเพื่อสุขภาพของตัวท่าน !

ผลิตภัณฑ์

เป้าหมาย

นายสุนันต์ทา แซ่บู๊ ได้กล่าวว่าตนได้คอยผลักดันถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับชา ซึ่งปัจจุบันได้มีผู้สืบทอดกิจการ และเจตนารมณ์ต่อแล้ว นั่นคือ ลูกชาย ที่สามารถช่วยกิจการ และคิดค้นผลิตภัณฑ์ยอดสินค้าจากชา ยังมีแนวคิดต้องการขยายโรงงานให้ทันสมัย พัฒนาผลิตภัณฑ์จากชาให้หลากหลาย เพราะต้องการบุกเบิกตลาดให้กว้างขวาง รวมถึงชุมชนจะได้มีรายได้ ความเป็นอยู่ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทำให้ลดปัญหาคนรุ่นใหม่ในชุมชนที่ต้องเข้าไปหางานทำในเมืองให้มีอาชีพอีกด้วย

จุดเด่น

ชา เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพสวนชาดอยตุงมีแหล่งกำเนิดที่หมู่บ้านปางพระราชทาน ในเขตโครงการพัฒนาดอยตุง เป็นพื้นที่ป่าปิดใหม่ ที่นี่ เขามีนโยบายในการปลูกชา และพืชต่างๆ ในระบบอินทรีย์ และไม่ใช้สารเคมีต่าง ๆ ท่านจึงมั่นใจได้ว่า จะได้ชา...เพื่อสุขภาพจริงๆ

ชาอูหลงดอยตุง รสชาติ "ชา" ที่แท้จริง

ตามหาคุณค่าชาอูหลง

ชาเขียว หรือ " โอชา" (Ocha) ในภาษาญี่ปุ่น มาจากพืชชนิดเดียวกับชาดำ หรือชาอูหลง ในตระกูลคาเมลเลียซิเนนซิส (Camellia Sinensis) ต่างกันแค่ขบวนการผลิต กล่าวคือ **ชาเขียว** ต้องนำใบชาอ่อนสองใบกับหนึ่งยอด ที่เรียกว่า "**อิจิบังฉะ**" มานึ่งเพื่อขยับยั้งการทำงานของเอนไซม์ คลอโรฟิลล์จึงไม่ถูกทำลาย ใบคงความเขียวสด เมื่อนำไปชงกับน้ำร้อนจึงได้น้ำชาสีเขียวถึงเหลืองอ่อน ส่วนชาดำหรือชาอูหลงนั้น เนื่องจากผ่านการหมักบ่มที่ออกซิเจนเข้าไปทำปฏิกิริยาออกซิเดชัน ใบชาจึงมีสีเข้มขึ้น ชาดำออกรสเข้มจนถึงขม เพราะใบชาผ่านการหมักบ่มเต็มที่ ส่วนชาอูหลงหรือชาแดงออกรสเข้มกลางๆ ระหว่างชาดำ และชาเขียว เพราะใบชาถูกหมักไม่นาน

การที่ชาเขียวไม่ผ่านการหมักบ่ม ทำให้สารที่มีประโยชน์ต่างๆ ในใบชายังคงมีอยู่ครบถ้วนเหมือนใบชาสด โดยเฉพาะสารแอนตี้ออกซิแดนท์ จำพวก Epigallocatechin -3- gallate เรียกสั้นๆ ว่า EGCG หรือแคทาทิน แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าในใบชาอื่นๆ ไม่มีสารดังกล่าวหากแต่เปรียบเทียบกันแล้วชาเขียวมีปริมาณสารแอนตี้ออกซิแดนท์สูงที่สุด

สรรพคุณ " แอนตี้ออกซิแดนท์" ในชาเขียว ช่วยต้านพิษและสารปนเปื้อนต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ยับยั้งการเจริญเติบโตของเซลล์มะเร็ง ช่วยลดปริมาณคลอเรสเตอรอลและอัตราเป็นโรคหลอดเลือดหัวใจตีบตัน อีกทั้งช่วยชะลอความแก่ และรื้อรอยก่อนวัยเพราะสารแคทาทินมีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระมากกว่าวิตามินอีถึง 20 เท่า

พืชมหัศจรรย์ ที่โลกยอมรับเป็นเครื่องดื่มที่มีผู้นิยมบริโภคมากที่สุดในโลกมานานกว่าพันปี งานวิจัยทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ของชาเริ่มขึ้นมาเมื่อประมาณ 50 ปีก่อน นักวิทยาศาสตร์ได้ความรู้ตรงกันว่า ชาเขียวและชาอูหลง มีสารออกฤทธิ์ในกลุ่มโพลีฟีนอล และคาเทชิน ที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพอย่างยิ่ง ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

- ทำให้ร่างกายสดชื่นแข็งแรง เพราะมีการกระตุ้นขบวนการขับถ่ายสารพิษออกจากร่างกาย
- ช่วยย่อยอาหาร-ละลายไขมัน ป้องกันโรคกระเพาะอาหารเรื้อรัง
- ช่วยลดคลอเรสเตอรอลได้ดี

- สามารถป้องกัน และต่อต้านขบวนการการเกิดมะเร็ง
- ลดอัตราการเกิดหลอดเลือดแดงใหญ่ที่หัวใจแข็งตัว
- สามารถป้องกันหรือลดความอ้วนได้ ด้วยการซึมน้ำตาลและไขมันในลำไส้เล็ก
- ช่วยชะลอความแก่ และบำรุงผิพรรณ
- การเคี้ยวใบชาเป็นประจำช่วยรักษาเหงือก และป้องกันฟันผุ

สรรพคุณและประโยชน์เหล่านี้ ล้วนมีอยู่ในใบชาทุกตัว แต่จะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับ พันธุ์ชา และเทคนิคการผลิตชา

เครือข่ายในการดำเนินงาน

- สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงราย สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ฟ้าหลวง
- วิสาหกิจชุมชนสวนชาดอยตุง
- ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรบนพื้นที่สูงเชียงราย (ดอยตุง)
- โครงการพัฒนาดอยตุงฯ
- สถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย
- สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย
- สถาบันชา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
- ฯลฯ

บทบาทด้านอื่นๆของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอแม่ฟ้าหลวง

- การเป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านการผลิตชาคุณภาพแก่ บุคคลภายนอกที่มีความสนใจ

๑. ศพก.การผลิตชา

๒. โครงการวิสาหกิจชุมชน

๓. ร่วมเป็นกรรมการตรวจประเมินผู้ยื่นคำขอใช้สัญลักษณ์ GI ชาเชียงราย

๔. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนชาเมียงใจโก้ - ตำบลเต่า ต.ตำบลเต่า อ.เทิง จ.เชียงราย

- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตชาแม่ลอย ต.แม่ลอย อ.เทิง จ.เชียงราย

- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนชาอินทรีย์บ้านแม่หาง ต.ป่าจี่ อ.เวียงป่าเป้า จ.เชียงราย

ปัญหาอุปสรรค

การผลิตชายังคงมีปัญหาในด้านแรงงานคน เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่เป็นคนสูงอายุ แต่ก็มีข้อดีที่เกิดขึ้นนั่นคือ คนสูงอายุมีประสบการณ์การเก็บใบชาได้ถูกต้อง เพราะหากเก็บสั้นหรือยาวเกินไปจะมีผลต่อน้ำหนัก และรสชาติคุณภาพของชา ยังพบปัญหาด้านโรคและแมลง รวมทั้งตลาดในการขนส่งเนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรค COVID-2019

